

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

ประชากรและตัวอย่างประชากร

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครูประจำชั้น เด็กวัยอนุบาลที่มีอายุระหว่าง 3-6 ปี และ ผู้ปกครองของเด็กวัยอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดกรมการพัฒนาชุมชน และศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดสังกัดกรมการศาสนา ในเขตจังหวัดภาคกลาง ที่จัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กวัยอนุบาลคละอายุ
2. ตัวอย่างประชากร ใช้วิธีเลือกเป็นขั้นตอน ดังนี้
 - 2.1 ผู้บริหาร ในโรงเรียนและศูนย์ทั้ง 4 สังกัด ที่จัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กวัยอนุบาลคละอายุ จำนวน 4 คน ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง ซึ่งเป็นโรงเรียนและศูนย์ในเขตจังหวัดภาคกลาง สังกัดละ 1 คน ที่เป็นตัวอย่างประชากรเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์
 - 2.2 ครูประจำชั้น ในโรงเรียนและศูนย์ทั้ง 4 สังกัด ที่จัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กวัยอนุบาลคละอายุ จำนวน 4 คน ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง ซึ่งเป็นโรงเรียนและศูนย์ในเขตจังหวัดภาคกลาง สังกัดละ 1 คน ที่เป็นตัวอย่างประชากรเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกตลักษณะการจัดกิจกรรมของครูประจำชั้น
 - 2.3 เด็กวัยอนุบาลอายุระหว่าง 3-6 ปี ที่อยู่ในห้องเรียนของครูประจำชั้นที่เป็นตัวอย่างประชากร จำนวน 24 คน เลือกโดยวิธีสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลาก สังกัดละ 1 ห้องเรียน ให้ได้เด็กที่มีอายุระหว่าง 3-4 ปี อายุ 4-5 ปี และอายุ 5-6 ปี กลุ่มอายุละ 2 คน ที่เป็นตัวอย่างประชากรเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมของเด็กวัยอนุบาลคละอายุ
 - 2.4 ผู้ปกครองของเด็กวัยอนุบาลคละอายุทุกคน รวม 143 คน ในห้องเรียนของครูประจำชั้นที่เป็นตัวอย่างประชากรเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม

เกณฑ์ในการคัดเลือกโรงเรียนและศูนย์ทั้ง 4 แห่ง

- 1) เป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดกรมการพัฒนาชุมชน และศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดสังกัดกรมการศาสนา ในเขตจังหวัดภาคกลาง ที่มีเด็กวัยอนุบาลอายุระหว่าง 3 – 6 ปี เรียนอยู่ในห้องเรียนเดียวกัน
- 2) ผู้บริหารและครูประจำชั้น ให้ความร่วมมือและเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กวัยอนุบาลแต่ละอายุ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวม 6 ชุด ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร แบบสัมภาษณ์ครูประจำชั้น แบบสอบถามผู้ปกครอง แบบสังเกตลักษณะการจัดกิจกรรมของครูประจำชั้น แบบสังเกตพฤติกรรมของเด็กวัยอนุบาลแต่ละอายุ และแบบสังเกตการจัดสภาพแวดล้อม

ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร เรื่องสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กวัยอนุบาลแต่ละอายุ เป็นแบบสัมภาษณ์สำหรับสัมภาษณ์รายบุคคล แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview)

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์ครูประจำชั้น เรื่องสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กวัยอนุบาลแต่ละอายุ เป็นแบบสัมภาษณ์สำหรับสัมภาษณ์รายบุคคล แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview)

ชุดที่ 3 แบบสอบถามผู้ปกครอง เรื่องสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กวัยอนุบาลแต่ละอายุ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของผู้ปกครองและเด็กในความดูแล และคำถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กวัยอนุบาลแต่ละอายุ คำถามมีลักษณะเลือกตอบและปลายเปิด

ชุดที่ 4 แบบสังเกตลักษณะการจัดกิจกรรมของครูประจำชั้น ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นแบบบันทึกการสังเกตแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ชุดที่ 5 แบบสังเกตพฤติกรรมของเด็กวัยอนุบาลแต่ละอายุ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นแบบบันทึกการสังเกตแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย พฤติกรรมของเด็กที่มีอายุระหว่าง 3 – 4 ปี อายุ 4 – 5 ปี และอายุ 5 – 6 ปี .

ชุดที่ 6 แบบสังเกตการจัดสภาพแวดล้อม เป็นแบบบันทึกการสังเกตแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วยการจัดอาคารสถานที่และครุภัณฑ์ และสื่อการเรียนการสอน

1. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร

1.1 ลักษณะของแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร

แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร เรื่องสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กวัยอนุบาลคละอายุ มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด และแบบตรวจสอบรายการ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียนและศูนย์

ตอนที่ 2 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 3 สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กวัยอนุบาลคละอายุ

แบ่งเป็น 6 ด้าน ดังนี้

- 1) นโยบายการจัดการเรียนการสอน
- 2) การจัดสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย
 - 2.1) การจัดอาคารสถานที่และครุภัณฑ์
 - 2.2) สื่อการเรียนการสอน
- 3) การเตรียมและการพัฒนาบุคลากร
- 4) หลักสูตรหรือแนวการจัดประสบการณ์
- 5) การวัดและประเมินพัฒนาการ
- 6) การนิเทศการสอน

1.2 การสร้างแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร โดยดำเนินการดังนี้

- 1) ศึกษาค้นคว้าหนังสือ เอกสาร วารสาร บทความ สิ่งพิมพ์ต่างๆ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสร้างแบบสัมภาษณ์ รวมทั้งการสัมภาษณ์ผู้บริหารที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร ในโรงเรียนและศูนย์ทั้ง 4 แห่ง ในเขตจังหวัดภาคกลาง ที่มีการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กวัยอนุบาลคละอายุ สังกัดละ 1 คน
- 2) กำหนดกรอบความคิดในการสัมภาษณ์ผู้บริหาร
- 3) กำหนดลักษณะของการสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์รายบุคคล และมีการจัดทำแนวการสัมภาษณ์ ซึ่งกำหนดคำถามไว้อย่างแน่นอน
- 4) ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ โดยมีข้อคำถามตรงตามกรอบความคิด ดังนี้

นโยบายการจัดการเรียนการสอน	จำนวน 7 ข้อ
การจัดสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย	
การจัดอาคารสถานที่และครุภัณฑ์	จำนวน 5 ข้อ
สื่อการเรียนการสอน	จำนวน 5 ข้อ
การเตรียมและการพัฒนาบุคลากร	จำนวน 7 ข้อ
หลักสูตรหรือแนวการจัดประสบการณ์	จำนวน 5 ข้อ
การวัดและประเมินพัฒนาการ	จำนวน 6 ข้อ
การนิเทศการสอน	จำนวน 3 ข้อ

1.3 การหาคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร

- 1) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงและความครอบคลุมของเนื้อหา แล้วปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ
- 2) นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองสัมภาษณ์ผู้บริหารในโรงเรียนและศูนย์ทั้ง 4 ตั้งกัก ที่มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับโรงเรียนและศูนย์ของตัวอย่างประชากร ตั้งกักละ 1 คน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมก่อนนำไปใช้จริง
- 3) นำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแนวการสัมภาษณ์อีกครั้งหนึ่งเพื่อให้เป็นฉบับสมบูรณ์

2. แบบสัมภาษณ์ครูประจำชั้น

2.1 ลักษณะของแบบสัมภาษณ์ครูประจำชั้น

แบบสัมภาษณ์ครูประจำชั้น เรื่องสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กวัยอนุบาลลดอายุ มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด และแบบตรวจสอบรายการ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์
- ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กวัยอนุบาลลดอายุ แบ่งเป็น 6 ด้าน ดังนี้

- 1) การจัดสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย
 - 1.1) การจัดอาคารสถานที่และครุภัณฑ์
 - 1.2) สื่อการเรียนการสอน
- 2) การเตรียมและการพัฒนาบุคลากร
- 3) หลักสูตรหรือแนวการจัดประสบการณ์

- 4) กิจกรรมการเรียนรู้การสอน ประกอบด้วย
 - 4.1) ลักษณะการจัดกิจกรรมของครูประจำชั้น
 - 4.2) พฤติกรรมของเด็กวัยอนุบาลคละอายุ
- 5) การวัดและประเมินพัฒนาการ
- 6) การนิเทศการสอน

2.2 การสร้างแบบสัมภาษณ์ครูประจำชั้น

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ครูประจำชั้น โดยดำเนินการดังนี้

1) ศึกษาต้นฉบับหนังสือ เอกสาร วารสาร บทความ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสร้างแบบสัมภาษณ์ รวมทั้งการสัมภาษณ์ครูประจำชั้นที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากรในโรงเรียนและศูนย์ทั้ง 4 แห่ง ในเขตจังหวัดภาคกลาง ที่มีการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กวัยอนุบาลคละอายุ ทั้งกัละ 1 คน

2) กำหนดกรอบความคิดในการสัมภาษณ์

3) กำหนดลักษณะของการสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์รายบุคคล และมีการจัดทำแนวการสัมภาษณ์ ซึ่งกำหนดคำถามไว้อย่างแน่นอน

4) ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ โดยมีข้อคำถามตามกรอบความคิด ดังนี้

การจัดสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย	
การจัดอาคารสถานที่และครุภัณฑ์	จำนวน 6 ข้อ
สื่อการเรียนการสอน	จำนวน 6 ข้อ
การเตรียมและการพัฒนาบุคลากร	จำนวน 8 ข้อ
หลักสูตรหรือแนวการจัดประสบการณ์	จำนวน 4 ข้อ
กิจกรรมการเรียนรู้การสอน ประกอบด้วย	
ลักษณะการจัดกิจกรรมของครูประจำชั้น	จำนวน 7 ข้อ
พฤติกรรมของเด็กวัยอนุบาลคละอายุ	จำนวน 3 ข้อ
การวัดและประเมินพัฒนาการ	จำนวน 6 ข้อ
การนิเทศการสอน	จำนวน 4 ข้อ

2.3 การหาคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ครูประจำชั้น

1) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงและความครอบคลุมของเนื้อหา แล้วปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

2) นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองสัมภาษณ์ครูประจำชั้นในโรงเรียน และศูนย์ทั้ง 4 สังกัด ที่มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับ โรงเรียนและศูนย์ของตัวอย่างประชากร สังกัดละ 1 คน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมก่อนนำไปใช้จริง

3) นำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแนวการสัมภาษณ์อีกครั้งหนึ่งเพื่อให้เป็นฉบับสมบูรณ์

3. แบบสอบถามผู้ปกครอง

3.1 ลักษณะของแบบสอบถามผู้ปกครอง

แบบสอบถามผู้ปกครอง เรื่องสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็ก วัยอนุบาลคละอายุ มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด และแบบตรวจสอบรายการ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ
ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและเด็กในความดูแล
ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กวัยอนุบาล คละอายุ แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

- 1) นโยบายการจัดการเรียนการสอน
- 2) การจัดสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย
 - 2.1) การจัดอาคารสถานที่และครุภัณฑ์
 - 2.2) สื่อการเรียนการสอน
- 3) กิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย
 - 3.1) ลักษณะการจัดกิจกรรมของครูประจำชั้น
 - 3.2) พฤติกรรมของเด็กวัยอนุบาลคละอายุ
- 4) การวัดและประเมินพัฒนาการ

3.2 การสร้างแบบสอบถามผู้ปกครอง

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามผู้ปกครอง โดยดำเนินการตามลำดับดังต่อไปนี้

- 1) ศึกษาค้นคว้าหนังสือ เอกสาร วารสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสร้างแบบสอบถาม
- 2) กำหนดกรอบความคิดของแบบสอบถาม
- 3) กำหนดลักษณะของแบบสอบถาม เป็นคำถามที่มีลักษณะเลือกตอบและ ปลายเปิด
- 4) ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยมีข้อคำถามครอบคลุมความคิด ดังนี้

นโยบายการจัดการเรียนการสอน	จำนวน 2 ข้อ
การจัดสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย	
การจัดอาคารสถานที่และครุภัณฑ์	จำนวน 2 ข้อ
สื่อการเรียนการสอน	จำนวน 3 ข้อ
กิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย	
ลักษณะการจัดกิจกรรมของครูประจำชั้น	จำนวน 3 ข้อ
พฤติกรรมของเด็กวัยอนุบาลแต่ละอายุ	จำนวน 3 ข้อ
การวัดและประเมินพัฒนาการ	จำนวน 2 ข้อ

3.3 การหาคุณภาพของแบบสอบถามผู้ปกครอง

- 1) นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงและความครอบคลุมของเนื้อหา แล้วปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ
- 2) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้ปกครอง ในโรงเรียนและศูนย์ทั้ง 4 สังกัด ที่มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับโรงเรียนและศูนย์ของตัวอย่างประชากร เพื่อพิจารณาความเหมาะสมในการใช้จริง ความชัดเจนของคำถามและช่วงเวลาที่ใช้ในการตอบ
- 3) นำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแบบสอบถามอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้เป็นฉบับสมบูรณ์

4. แบบสังเกตลักษณะการจัดกิจกรรมของครูประจำชั้น

4.1 ลักษณะของแบบสังเกตลักษณะการจัดกิจกรรมของครูประจำชั้น

แบบสังเกตลักษณะการจัดกิจกรรมของครูประจำชั้น เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้านกิจกรรมการเรียนการสอน มีลักษณะเป็นแบบสังเกตที่มีโครงสร้าง

4.2 การสร้างแบบสังเกตลักษณะการจัดกิจกรรมของครูประจำชั้น

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสังเกตลักษณะการจัดกิจกรรมของครูประจำชั้น โดยดำเนินการตามลำดับต่อไปนี้

- 1) ศึกษาค้นคว้าหนังสือ เอกสาร วารสาร บทความ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสร้างแบบสังเกต รวมทั้งได้สังเกตและจดบันทึกลักษณะการจัดกิจกรรมของครูประจำชั้น ในโรงเรียนและศูนย์ทั้ง 4 สังกัด ในเขตจังหวัดภาคกลาง ที่มีการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กวัยอนุบาลแต่ละอายุ ที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร สังกัดละ 1 คน

2) กำหนดลักษณะของการบันทึกในแบบสังเกต โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับธรรมชาติของข้อมูล การสังเกตแบบตรวจสอบรายการ ทำให้ผู้สังเกตสามารถบันทึกพฤติกรรมได้สะดวกมากกว่า

3) ดำเนินการสร้างแบบสังเกต โดยสร้างตามข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและจดบันทึกลักษณะการจัดกิจกรรมของครูประจำชั้น ที่จัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กวัยอนุบาลคละอายุ แต่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร ได้จำนวน 19 พฤติกรรม

4.3 การหาคุณภาพของแบบสังเกตลักษณะการจัดกิจกรรมของครูประจำชั้น

1) นำแบบสังเกตที่สร้างไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาและความเหมาะสมในการนำไปใช้ แล้วปรับปรุงแบบสังเกตตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

2) นำแบบสังเกตที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองบันทึก ลักษณะการจัดกิจกรรมของครูประจำชั้น ในโรงเรียนและศูนย์ทั้ง 4 แห่ง ที่มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับโรงเรียนและศูนย์ของตัวอย่างประชากร ดังกัลละ 1 คน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมในการใช้จริง จากการทดลองใช้เครื่องมือในครั้งนี้ พบว่าแบบสังเกตลักษณะการจัดกิจกรรมของครูประจำชั้นสามารถสังเกตลักษณะการจัดกิจกรรมของครูประจำชั้นได้ครอบคลุมทุกพฤติกรรม

3) นำข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกตลักษณะการจัดกิจกรรมของครูประจำชั้น มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรของ William A. Scott ซึ่งแบบสังเกตลักษณะการจัดกิจกรรมของครูประจำชั้น มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9033

4) นำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแบบสังเกตอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้เป็นฉบับสมบูรณ์

5. แบบสังเกตพฤติกรรมของเด็กวัยอนุบาลคละอายุ

5.1 ลักษณะของแบบสังเกตพฤติกรรมของเด็กวัยอนุบาลคละอายุ

แบบสังเกตพฤติกรรมของเด็กวัยอนุบาลคละอายุ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้านกิจกรรมการเรียนการสอน มีลักษณะเป็นแบบสังเกตที่มีโครงสร้าง โดยผู้สังเกตใส่เครื่องหมาย / ในช่องรายการที่พบ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 พฤติกรรมของเด็กวัยอนุบาล ที่มีอายุระหว่าง 3 – 4 ปี

ตอนที่ 2 พฤติกรรมของเด็กวัยอนุบาล ที่มีอายุระหว่าง 4 – 5 ปี

ตอนที่ 3 พฤติกรรมของเด็กวัยอนุบาล ที่มีอายุระหว่าง 5 – 6 ปี

5.2 การสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมของเด็กวัยอนุบาลแต่ละอายุ

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมของเด็กวัยอนุบาลแต่ละอายุ โดยดำเนินการ ดังนี้

1) ศึกษาค้นคว้าหนังสือ เอกสาร วารสาร บทความ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสร้างแบบสังเกต รวมทั้งได้สังเกตและจดบันทึกพฤติกรรมของเด็กวัยอนุบาลแต่ละอายุ กลุ่มอายุละ 1 คน คือ เด็กที่มีอายุระหว่าง 3-4 ปี อายุ 4-5 ปี และอายุ 5-6 ปี ในโรงเรียนและศูนย์ทั้ง 4 แห่ง ในเขตจังหวัดภาคกลาง ที่มีการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กวัยอนุบาลแต่ละอายุที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร

2) กำหนดลักษณะของการบันทึกในแบบสังเกต โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับธรรมชาติของข้อมูล ซึ่งจากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กวัยอนุบาลแต่ละอายุ พบว่า เด็กมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างรวดเร็ว การสังเกตแบบตรวจสอบรายการทำให้ผู้สังเกตสามารถบันทึกพฤติกรรมได้ทันทีและมีความสะดวกมากกว่า

3) ดำเนินการสร้างแบบสังเกต โดยสร้างตามข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและการจดบันทึกพฤติกรรมของเด็กวัยอนุบาลแต่ละอายุ และลักษณะของแบบสังเกตที่กำหนดไว้ ซึ่งแบบสังเกตพฤติกรรมของเด็กวัยอนุบาล ที่มีอายุระหว่าง 3-4 ปี ประกอบด้วย พฤติกรรมที่พึงประสงค์ จำนวน 15 พฤติกรรม และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ จำนวน 15 พฤติกรรม แบบสังเกตพฤติกรรมของเด็กวัยอนุบาล ที่มีอายุระหว่าง 4-5 ปี ประกอบด้วยพฤติกรรมที่พึงประสงค์ จำนวน 16 พฤติกรรม และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ จำนวน 16 พฤติกรรม และแบบสังเกตพฤติกรรมของเด็กวัยอนุบาลที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี ประกอบด้วยพฤติกรรมที่พึงประสงค์ จำนวน 16 พฤติกรรม และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์จำนวน 16 พฤติกรรม

5.3 การหาคุณภาพของแบบสังเกตพฤติกรรมของเด็กวัยอนุบาลแต่ละอายุ

1) นำแบบสังเกตที่สร้างไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาและความเหมาะสมในการนำไปใช้ แล้วปรับปรุงแบบสังเกตตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

2) นำแบบสังเกตที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองบันทึก พฤติกรรมของเด็กวัยอนุบาลแต่ละอายุ ในโรงเรียนและศูนย์ทั้ง 4 แห่ง ในเขตจังหวัดภาคกลาง ที่มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับโรงเรียนและศูนย์ของตัวอย่างประชากร เพื่อพิจารณาความเหมาะสมในการใช้จริง จากการทดลองใช้เครื่องมือในครั้งนี้ พบว่า แบบสังเกตพฤติกรรมของเด็กวัยอนุบาลแต่ละอายุ สามารถสังเกตพฤติกรรมของเด็กวัยอนุบาลแต่ละอายุได้ครบทุกพฤติกรรม

3) นำข้อมูลที่ได้จาแบบสังเกตพฤติกรรมของเด็กวัยอนุบาลแต่ละอายุ มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรของ William A. Scott ซึ่งแบบสังเกตพฤติกรรมของเด็กวัยอนุบาล ที่มีอายุระหว่าง 3-4 ปี มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9029 แบบสังเกตพฤติกรรมของเด็กวัยอนุบาล ที่มีอายุระหว่าง 4-5 ปี มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9499 และแบบสังเกตพฤติกรรมของเด็กวัยอนุบาล ที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8631

4) นำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแบบสังเกตอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้เป็นฉบับสมบูรณ์

6. แบบสังเกตการจัดสภาพแวดล้อม

6.1 ลักษณะของแบบสังเกตการจัดสภาพแวดล้อม

แบบสังเกตการจัดสภาพแวดล้อม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อม มีลักษณะเป็นแบบสังเกตที่มีโครงสร้าง โดยผู้สังเกตใส่เครื่องหมาย / ในช่องรายการที่พบ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 การจัดอาคารสถานที่และครุภัณฑ์

ตอนที่ 2 สื่อการเรียนการสอน

6.2 การสร้างแบบสังเกตการจัดสภาพแวดล้อม

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสังเกตการจัดสภาพแวดล้อม โดยดำเนินการดังนี้

1) ศึกษาค้นคว้าหนังสือ เอกสาร วารสาร บทความ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสร้างแบบสังเกต รวมทั้งได้สังเกตและจดบันทึกการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และศูนย์ทั้ง 4 แห่งที่มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับ โรงเรียนและศูนย์ของตัวอย่างประชากร สังกัดละ 1 แห่ง

2) กำหนดกรอบความคิดของแบบสังเกตการจัดสภาพแวดล้อม

3) กำหนดลักษณะของการบันทึกในแบบสังเกต เป็นการสังเกตแบบตรวจสอบรายการ

4) ดำเนินการสร้างแบบสังเกต โดยมีข้อสังเกตตามกรอบความคิดดังนี้

การจัดอาคารสถานที่และครุภัณฑ์ จำนวน 10 ข้อ

สื่อการเรียนการสอน จำนวน 8 ข้อ

6.3 การหาคุณภาพของแบบสังเกตการจัดสภาพแวดล้อม

1) นำแบบสังเกตที่สร้างไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาและความเหมาะสมในการใช้ แล้วปรับปรุงแบบสังเกตตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

2) นำแบบสังเกตที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองบันทึกการสังเกตภาพแวดล้อม ในโรงเรียนและศูนย์ทั้ง 4 แห่ง ที่มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับโรงเรียนและศูนย์ของตัวอย่างประชากร เพื่อพิจารณาความเหมาะสมก่อนนำไปใช้จริง

3) นำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแบบสังเกตอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้เป็นฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. นำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปยังโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดกรมการพัฒนาชุมชน และศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดสังกัดกรมการศาสนา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. กำหนดแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนและศูนย์ทั้ง 4 แห่ง ดังนี้

สัปดาห์ที่ 1

1) สังเกตลักษณะการจัดกิจกรรมของครูประจำชั้น ใช้เวลาสังเกต 5 วัน ในช่วงเวลา 07.30 น. – 12.00 น. พร้อมทั้งทำความเข้าใจและจดจำเด็กแต่ละกลุ่มอายุ

2) นัดวันเวลาสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูประจำชั้น

3) ส่งแบบสอบถามผู้ปกครอง

สัปดาห์ที่ 2 และ 3

4) สังเกตพฤติกรรมของเด็กวัยอนุบาลแต่ละอายุ ใช้เวลาสังเกตทั้ง 3 กลุ่มอายุ กลุ่มอายุละ 3 วัน รวม 9 วัน ในช่วงเวลา 07.30 น. – 12.00 น.

5) สัมภาษณ์ผู้บริหารและครูประจำชั้น รวมทั้งสังเกตการสังเกตภาพแวดล้อม ในโรงเรียนและศูนย์ โดยใช้เวลาในช่วงบ่ายขณะที่เด็กนอน

6) รวบรวมแบบสอบถามผู้ปกครองจากครูประจำชั้น

3. นำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้ง 6 ชุด ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร แบบสัมภาษณ์ครูประจำชั้น แบบสอบถามผู้ปกครอง และแบบสังเกตการสังเกตภาพแวดล้อม ไปเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนและศูนย์ทั้ง 4 แห่ง ตามเวลาที่กำหนด ส่วนแบบสังเกตลักษณะการจัดกิจกรรมของครูประจำชั้นและแบบสังเกตพฤติกรรมของเด็กวัยอนุบาลแต่ละอายุ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนและศูนย์ทั้ง 4 แห่ง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระยะเวลาเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสังเกตลักษณะการจัดกิจกรรมของครูประจำชั้น และแบบสังเกตพฤติกรรมของเด็กวัยอนุบาลคละอายุ ในโรงเรียนและศูนย์ทั้ง 4 สังกัด

สังกัดของโรงเรียนและศูนย์	ระยะเวลาเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสังเกต		รวม
	ครูประจำชั้น	เด็กวัยอนุบาลคละอายุ	
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ	5 วัน	9 วัน	14 วัน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	5 วัน	9 วัน	14 วัน
กรมการพัฒนาชุมชน	5 วัน	9 วัน	14 วัน
กรมการศาสนา	5 วัน	9 วัน	14 วัน
รวมระยะเวลาเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด	20 วัน	36 วัน	56 วัน

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำเครื่องมือต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นไปใช้กับตัวอย่างประชากร ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

- 1) แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูประจำชั้น ผู้วิจัยศึกษาคู่มือการใช้แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารและแบบสัมภาษณ์ครูประจำชั้น แล้วนัดวัน เวลา และสถานที่ไปสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล โดยดำเนินการตามคู่มือการใช้แบบสัมภาษณ์ พร้อมทั้งจดบันทึกและบันทึกเสียงขณะที่สัมภาษณ์
- 2) แบบสอบถามผู้ปกครอง ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามผู้ปกครองของเด็กวัยอนุบาลคละอายุทุกคนในห้องเรียน โดยขอให้ครูประจำชั้นช่วยแจกแบบสอบถามให้กับผู้ปกครองทุกคน อีก 3 สัปดาห์ จึงไปรวบรวมแบบสอบถามคืนจากครูประจำชั้น ถ้าหากผู้ปกครองท่านใดมีบุตรเรียนอยู่ในห้องเรียนนั้นมากกว่า 1 คน ให้ตอบแบบสอบถามเพียงฉบับเดียว แบบสอบถามที่จัดส่งและได้รับคืนมีรายละเอียด ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถาม จำนวนตาม โรงเรียนและศูนย์ ทั้ง 4 สังกัด

โรงเรียนและศูนย์สังกัด	แบบสอบถามที่จัดส่ง	แบบสอบถามที่ได้รับคืน	
	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ	27	26	96.30
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	38	33	86.84
กรมการพัฒนาชุมชน	33	28	84.85
กรมการศาสนา	60	56	93.33
รวม	158	143	90.51

3) แบบสังเกตลักษณะการจัดกิจกรรมของครูประจำชั้น แบบสังเกตพฤติกรรมของเด็กวัยอนุบาลคละอายุ และแบบสังเกตการจัดสภาพแวดล้อม ผู้วิจัยศึกษาคู่มือการใช้แบบสังเกตแล้วจึงทำการสังเกต โดยทำเครื่องหมาย/ลงในพฤติกรรมและรายการที่พบลงในแบบสังเกต และถ่ายภาพประกอบ

การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบสังเกต ที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วนำมาวิเคราะห์ ดังนี้

1. ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสรุปรวบรวม เรียบเรียง แยกคำตอบต่าง ๆ ให้เป็นหมวดหมู่ตามกรอบความคิดที่กำหนดไว้ นำเสนอในรูปแบบความเรียงตามหัวข้อที่ศึกษา

2. ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำมาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละเป็นรายชื่อ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ซึ่งใช้สูตรคำนวณหาค่าร้อยละ ดังนี้

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม}}{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด}} \times 100$$

3. ข้อมูลจากแบบสังเกตลักษณะการจัดกิจกรรมของครูประจำชั้น และแบบสังเกตพฤติกรรมของเด็กวัยอนุบาลตามอายุ ผู้วิจัยนำไปวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่เป็นจำนวนครั้ง และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

4. ข้อมูลจากแบบสังเกตการจัดสภาพแวดล้อม ผู้วิจัย นำเสนอโดยรวบรวมข้อมูลแล้วนำเสนอในรูปแบบความเรียง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย